

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. február 24.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Általános útmutató

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is közte van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelenül nullával!
6. A pontszámok összesítése a feladatlapok utolsó oldalán található összesítő táblázatban történik.
7. Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 30.

Részletes útmutató

1. feladat

1. deziris
2. promenis
3. malkonsentis
4. ŝanĝis
5. malsanis
6. flegis
7. protektis
8. fariĝis
9. ludas
10. kapablas
11. enŝalti
12. uzas
13. egalas
14. kuraĝas
15. ektimas
16. konstruigas

2. feladat

17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
<i>B</i>	<i>F</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>A</i>	<i>H</i>	<i>C</i>

3. feladat

24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
a	f	b	d	e	h	g

Nyelvhelyesség**Általános útmutató**

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 36.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
36	30	24	20	12	10
35	30	23	20	11	10
34	29	22	19	10	9
33	28	21	18	9	8
32	27	20	17	8	7
31	26	19	16	7	6
30	25	18	15	6	5
29	25	17	15	5	5
28	24	16	14	4	4
27	23	15	13	3	3
26	22	14	12	2	2
25	21	13	11	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
c	b	a	c	c	a	d	a	b	c	d

2. feladat

- 12. mal-
- 13. -aĉ- / -et- / -eg-
- 14. -aĵ-
- 15. -an-
- 16. -in-
- 17. -nj-
- 18. -et-
- 19. ek-
- 20. -il-
- 21. ge-

3. feladat

- 22. en
- 23. apud
- 24. sur
- 25. al
- 26. kun
- 27. per
- 28. de
- 29. por

4. feladat

- 30. tenante
- 31. komencita
- 32. kunprenitan
- 33. alvenantaj/intaj
- 34. alparolatoj/itoj
- 35. Ricevinte
- 36. eltrovitaj

Hallott szöveg értése**Általános útmutató**

Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 30

Részletes útmutató**1. feladat**

1. ne (tro) seriozaj / sezonaj
2. buŝe/de unu generacio al la alia
3. verkistoj kaj ilustristoj / artistoj
4. pli kolora / ruĝa
5. svedaj
6. malhelajn, trankvilajn
7. solaj

2. feladat

	A	B
8.	x	
9.		x
10.		x
11.	x	
12.	x	
13.	x	
14.		x

3. feladat

15. odoris
16. restaĵoj / manĝrestaĵoj
17. grandaj
18. altaj
19. reĝo
20. gasto(j)
21. fumo
22. fajrejo
23. kuracisto
24. malsatigo / fastado
25. bato
26. mortigos
27. gustumi
28. insektoj
29. milito
30. malsano

Az elhangzott szövegek

1.

Antaŭlonge finnoj kredis, ke en ĉiu loko regas koboldo aŭ feo. Iliaj nomoj en la finna lingvo estas tre variaj kaj ne indikas sekson. Se la homoj kondutas bone, kaj ne ofendas ilin, ili protektas la domon, kaj donas profiton al la posedanto. Sed se oni ofendas koboldon, la sekvoj estas katastrofaj.

Kompreneble la kristanismo forte kontraŭbatalis tiun kredon. Iom post iom la legendoj pri la preskaŭ nevideblaj koboldoj fariĝis sendanĝeraj fabeloj kaj ne tro seriozaj sezonaj kutimoj. En la arkivoj de la nacia folkloro oni tamen povas trovi multajn variaĵojn de la originalaj rakontoj, kiuj estis buŝe transdonitaj de unu generacio al la alia. El tiuj legendoj ĉerpas motivojn nuntempaj verkistoj kaj ilustristoj por infanlibroj, memoraĵoj kaj aliaj komercaj varoj.

Ĉiu artisto kreas propran bildon pri koboldoj. Kelkfoje enmiksiĝas ankaŭ elementoj, kiuj ne estas finnaj. Alvenas imagoj el aliaj partoj de Eŭropo aŭ Nordio, sed oni devas esti spertuloj por distingi ilin de la originalaj finnaj. Krome, koboldoj en Finnlando kaj Svedio havas multon komunan, sed onidire la svedaj koboldoj vestas sin per pli koloraj, ofte ruĝaj vestoj, kaj ili estas pli gajaj. Finnaj koboldoj estas grizaj, ili volonte kaŝas sin, ili estas malaltaj kaj fortaj. Nur la pinta ĉapo estas ruĝa. Ili ŝatas moviĝi dum la nokto, kaj ili preferas malhelajn, trankvilajn lokojn. Plej ofte la koboldoj vivas solaj, eĉ dum jarcentoj.

2.

Kelkaj koboldoj protektas la hejmon kontraŭ fajro, ili purigas kaj ordigas, aŭ ordonas al la mastro pli bone zorgi pri sia hejmo. Se oni ne obeas, la koboldo faras grandan bruon aŭ eĉ rompas meblojn kaj ujojn. Aliaj koboldoj prizorgas, ke neniam elĉerpiĝu la manĝaĵo en la domo. En la bovinejo loĝas koboldino, ŝi purigas kaj plenigas la laktujojn kaj zorgas pri tio, ke la bovinoj fartu bone. Aliaj koboldoj okupiĝas pri la draŝejoj, stalo kaj saŭno. En la plej malnova finna kastelo, en la urbo Turku vivas la plej fama kaj plej maljuna koboldo de la lando. Lin oni povas renkonti nur ĉiujn cent jarojn.

La plej konata specio de koboldoj estas la "helpantoj de Julavo". Julavon oni ofte identigas kun Sankta Nikolao. Li loĝas kun siaj koboldoj en la monta kaŝejo Korvatunturi en norda Finnlando. La kulturo de Julavo kaj liaj koboldoj estas en danĝero pro la multaj anglismoj. Por plaĉi al riĉaj turistoj oni konstruas multekostan allogaĵon proksime al la monto Korvatunturi, tio estos la «Lando de Sankta Nikolao».

Koboldoj, kiuj loĝas sub la akvo, ofte volas kapti infanojn, kaj porti ilin en sian subakvan landon. Foje ili paŝtas siajn bestojn sur la herbejo de kamparanoj, aŭ ili helpeme enretigas fiŝegojn por fiŝisto. Tiuj koboldoj povas aspekti, kiel maljunaj barbuloj, aŭ kiel hundoj, aŭ kiel belegaj junulinoj. Sed ofte enestas en la mitoj kristana influo, ekzemple la koboldo malaperas se oni prononcas ĝian nomon, aŭ la nomon de Dio, aŭ se oni komencas preĝi. La mitoj konsilas, ke oni ne fiŝkaptu dimanĉe.

La Kultura Centro de urbo Iisalmi interesiĝas pri la lokaj mitoj de koboldoj. Pro tio ili invitas ĉiujn kolekti rakontojn, bildojn, statuetojn, kaj informojn pri la nevideblaj folkloraj estaĵoj. En aŭgusto 1999 ili organizis internacian seminarion pri koboldoj kaj feoj. Ili nomas tiun seminarion ŝerce UPKK (Universala Parenĉara Kunveno de Koboldoj). Ili diras, ke Esperanto estas la internacia kobolda lingvo, kaj ili uzas ĝin, kiel laborlingvon por la seminario. La praktika celo de la seminario estas konservi kaj kompari diverslandajn folklorajn kaj loke profiti el turismo.

(Kontakto 1998/6.)

3.

Ĉu iam vi demandis vin, kiel vivis la reĝoj en antaŭaj tempoj? Eble vi pensas pri kasteloj kaj pri grandaj festoj. Sed la respondo estas preskaŭ nekredbla. Eĉ tiu persono, kiu hodiaŭ vivas en sufiĉe malalta nivelo, vivas pli «reĝe» ol la regantoj de la antaŭaj tempoj. Tiel opinias nuntempe esploristoj.

Hodiaŭ preskaŭ neniu pensas pri la bonaj flankoj de modernaj loĝejoj. Ekzemple nia akvo alfluas kaj forfluas sen tio, ke ni devus pensi pri tio. Sed en la kasteloj de Eŭropo antaŭe ne estis tiel. Se entute ekzistis fluanta akvo, la kondiĉoj estis malbonegaj. La lavujoj estis simplaj truoj en la muro, kaj la akvo forfluis tra malfermitaj fluejoj, kiuj tre malbone odoris, speciale dum la somero. Krome, la trinkakvo plej ofte ne estis pura.

En la kasteloj, ankaŭ la loĝejoj estis tre malpuraj. Tio tute ne estas stranga. La regantoj dum la manĝado ĵetis la restaĵojn sur la plankon, kaj ofte tiuj restaĵoj kuŝis tie dum longa tempo. Kompreneble malsanoj fartis tre bone en tia ĉirkaŭaĵo.

Plej multaj ĉambroj tute ne estis varmigataj. Ofte la ejoj estis grandaj kaj altaj kaj ne eblis teni ilin varmaj dum longa tempo. La solaj lokoj, kiujn oni varmigis, estis la reĝa ĉambro kaj la gasto-ĉambro, kaj ili estis varmaj nur apud la fajrejo. Sed ĉiuj ĉambroj estis plenaj de fumo, tiel, ke oni apenaŭ povis spiri kaj ion vidi. Do, dum vintraj tagoj la homoj tre malvarmis kaj krome enspiris multan fumon.

Persone la regantoj ne tro ŝatis akvon. Multaj eĉ pensis, ke estas malsanige uzi akvon por lavi sin. Ili banis sin nur en specialaj tagoj aŭ kiam ili devis kuraci sin de iu malsano. Tiam la kuracistoj ordonis la banadon. La regantoj havis proprajn kuracistojn, kiuj ankaŭ malsaniĝadis, same kiel la homoj, kiujn ili kuracis. Ili uzis la sekvajn metodojn por kuracado: eltirado de sango, malsatigo... Por operacioj ili simple endormigis la homojn per forta bato sur la kapo.

Ankaŭ manĝado ne estis facila afero. La regantoj timis, ke la manĝaĵo povus esti venenigita. En tiu tempo oni ofte mortigis reĝojn per veneno. Pro tio la regantoj havis proprajn gustumantojn, kiuj manĝis iom de ĉio. Se la gustumanto ne mortis, la reĝo povis ekmanĝi.

La regantoj tre timis, ke iu mortigos ilin. Ofte la plej proksimaj personoj estis tiuj, kiuj mem volis fariĝi reĝoj. Tiel la regantoj ne povis dormi sen gardistoj ĉirkaŭ la lito. Tamen ili ne helpis kontraŭ alia danĝero: la insektoj. Etaj insektoj eniris ĉien en la vestaĵon, liton, hararon...

La regantoj vivis tre mallonge en tiu tempo. Ekzemple virinoj vivis nur ĉirkaŭ 40 jarojn, kaj ofte multe pli frue aspektis maljunaj. Sed multaj regantoj mortis pli frue, ĉu pro milito, ĉu pro veneno, ĉu pro malsanoj.

Se tiel vivis la regantoj, kion vi pensas, kiel vivis iliaj subuloj?

(Kontakto 1998/4.)

Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Mindegyik írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet ír a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.

1. feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghosszúság	5 pont
Szövegalkotás	3 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	20 pont

1. Amennyiben a dolgozat a „*Tartalom és szöveghosszúság*” értékelési kategória alapján 0 pont, akkor a többi szempont nem értékelhető, az összpontszám 0 pont.
2. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3-2/3, az első feladat pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghosszúság

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek

megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre.

Formai jegyek és hangnem

- E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a feladat szövegfajtájával szemben állított formai követelményeknek
- hangneme levél esetében megfelel-e a címzethez való viszonyoknak, egyéb szöveg esetében a meghatározott közlési szándéknak.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen előljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szövegössz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot.

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó,

bekarikázott F = meglévő formai jegyek

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezésmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba

Kif = kifejezésmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba

H = helyesírási hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvi hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hullámos vonal = lexikai, kifejezésmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom és szövegösszesség

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szövegösszesség keretei között maradt (100–150 szó).	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 80–100 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 60-80 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 50 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.

Formai jegyek és hangnem

	2 pont	1 pont	0 pont
	A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem nehezítik.	A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

2. feladatA javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveg hossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezés mód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	20 pont

Amennyiben a dolgozat a „*Tartalom és szöveg hossz*” értékelési kategória alapján 0 pont, akkor a többi szempont nem értékelhető, az összpontszám 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom és szöveg hossz*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette-e és indokolta-e véleményét,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán).

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom és szöveg hossz* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

*Szövegalkotás**Szókincs, kifejezés mód**Nyelvhelyesség*Javítási jelrendszer

Lásd az első feladatánál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét. A megadott szöveghosszúság keretei között maradt (200–250 szó).	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét. Legalább 140–190 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. Nem fejtette ki véleményét, alig érvelt. 60-130 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. Nem fejtette ki véleményét. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 60 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. Nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándékának megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándékának megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondatszerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondatszerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem nehezítik.	A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondatszerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondatszerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.